

УДК 378.091.3:373.3.011.3

Наталія КАЛИТА,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Україна, Дрогобич) natalia-kalyta@ukr.net

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ (У СВІТЛІ ВИМОГ КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ)

У статті розкрито проблему професійної підготовки вчителя початкової школи у світлі вимог Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді, визначено настанови компетентісного підходу у цьому процесі. З'ясовано роль вчителя початкової школи у створенні досконалих педагогічних умов для реалізації мети і завдань національно-патріотичного виховання молодших школярів.

Встановлено, що підготовка майбутнього вчителя початкової школи на засадах компетентісного підходу у світлі вимог Концепції вимагає усвідомлення ролі студента у процесі його професійного становлення, підготовки до постійного самовдосконалення та самореалізації, забезпечення досконалих умов професійної підготовки.

Ключові слова: Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді, початкова школа, молодші школярі, професійна підготовка вчителя, компетентісний підхід, українознавство.

Лит. 15.

Natalia KALYTA,

PhD (Education), Assistant Professor, Department of Pedagogy and Methods of Primary Education Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University (Ukraine, Drohobych) natalia-kalyta@ukr.net

PRIMARY SCHOOL TEACHER PREPARATION FOR THE PROFESSIONAL ACTIVITY ON THE BASIS OF A COMPETENCE APPROACH (IN ACCORDANCE WITH THE REQUIREMENTS OF THE CONCEPT OF NATIONAL AND PATRIOTIC EDUCATION OF CHILDREN AND YOUNG PEOPLE)

The problem of primary school teacher's professional preparation in accordance with the requirements of the Concept of national and patriotic education of children and young people is revealed in the article. The guidelines of the competence approach in this process are defined. The role of primary school teacher in the creation of perfect pedagogical conditions for the realization of the goals and tasks of primary schoolchildren's national and patriotic education is determined.

It is established that the preparation of the future primary school teacher on the basis of a competence approach in accordance with the requirements of the Concept requires awareness of the student's role in the process of his professional development, preparation for constant self-improvement and self-realization, providing of perfect conditions for the professional training.

Key words: the Concept of national and patriotic education of children and young people, primary school, primary schoolchildren, professional preparation of teacher, competence approach, Ukrainian studies.

Ref. 15.

ПОДГОТОВКА УЧИТЕЛЯ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ К ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ОСНОВЕ КОМПЕТЕНТНОСТНОГО ПОДХОДА (В СВЕТЕ ТРЕБОВАНИЙ КОНЦЕПЦИИ НАЦИОНАЛЬНО-ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ ДЕТЕЙ И МОЛОДЕЖИ)

В статье раскрыта проблема профессиональной подготовки учителя начальной школы в свете требований Концепции национально-патриотического воспитания детей и молодежи, определенно наставления компетентного подхода в этом процессе. Выяснена роль учителя начальной школы в создании совершенных педагогических условий для реализации цели и заданий национально-патриотического воспитания младших школьников.

Установлено, что подготовка будущего учителя начальной школы на принципах компетентностного подхода в свете требований Концепции требует осознания роли студента в процессе его профессионального становления, подготовки к постоянному самосовершенствованию и самореализации, обеспечению совершенных условий профессиональной подготовки.

Ключевые слова: *Концепция национально-патриотического воспитания детей и молодежи, начальная школа, младшие школьники, профессиональная подготовка учителя, компетентностный подход, украиноведение.*

Лит. 15.

Постановка проблеми. Культурно-історичні обставини в Україні, перетворення, що відбуваються в системі освіти відповідно до національних і цивілізаційних пріоритетів, вимагають пошуку нових підходів до професійної підготовки вчителя початкової школи. Вчитель є ключовою фігурою освіти, а рівень його професійної підготовки є пріоритетною складовою успішності школи, результативності застосування нових підходів, інформаційних технологій і засобів навчання. Запит суспільства до результатів роботи вчителя, зокрема національно-патриотичного виховання, сучасні умови професійної діяльності вчителя початкової школи пов'язані із різноманітністю освітніх систем, варіативністю змістового наповнення початкової освіти, технічного та технологічного забезпечення навчального процесу, розширенням можливостей інформаційних технологій і необхідністю передбачати результати професійної діяльності.

Питання, визначені темою нашої статті, пов'язані із навчально-виховним процесом вищої школи з метою фахової підготовки вчителів початкових класів та процесом національно-патриотичного виховання у загальноосвітньому навчально-виховному закладі, що дає початкову освіту. Значну дистанцію між статусом навчально-виховних закладів початкової та вищої школи, віковими характеристиками суб'єктів навчально-виховного процесу в них скорочують настанови компетентісного підходу про інтегровану результативно-діяльнісну характеристику освіти, зокрема у світлі вимог Концепції національно-патриотичного виховання дітей та молоді (далі – Концепція). Усе це спонукає до визначення характеру підготовки майбутнього вчителя початкової школи, виявлення підходів та напрямів, змістового наповнення та методики фахової підготовки.

Аналіз досліджень. Досліджувана проблема є міжгалузєвою, а тому у вирішенні питань національно-патриотичного виховання опираємося на основні положення документів нормативно-правової бази, зокрема: Концепції національно-патриотичного вихо-

вання дітей та молоді [9], Законів України «Про освіту» (1996), «Про загальну середню освіту» (1999), «Про вищу освіту» (2001), «Національної доктрини розвитку освіти» (2002), Державної програми «Вчитель» (2002) та ін. Важливими для розкриття проблеми є теоретичні розробки та досвід застосування компетентісного підходу в процесі фахової професійної підготовки вчителя початкових класів та в умовах початкової школи. Зокрема це: обґрунтування В. Химинцем структури і змісту компетентісного підходу до професійного розвитку вчителя [15]; термінологічне розмежування Н. Бібік понять «компетентність у навчанні» та «компетенції», здійснення рефлексивного аналізу застосування компетентісного підходу [1; 2]; розгляд процесу формування у студентів понять компетентності й компетенції Н. Нагорною [11]; О. Савченко розглядає шляхи і засоби удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів [13] та низка інших. Однак, проблема використання компетентісного підходу у процесі фахової підготовки вчителів початкової школи власне у світлі вимог Концепції є недостатньо вивченою, що й обумовило вибір теми даної статті.

Мета статті полягає у визначенні змісту і засобів підготовки майбутніх учителів початкової школи на засадах компетентісного підходу та у світлі вимог Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Виклад основного матеріалу. Професійна підготовка вчителя початкових класів в сучасних умовах у світлі вимог Концепції визначає цей процес цілісним у визначенні мети, теоретико-методологічних засад, змісту, шляхів, засобів та отриманого результату як критерію підготовленості.

Мета професійної підготовки вчителя початкових класів у світлі вимог Концепції на основі компетентісного підходу визначена необхідністю гармонізувати загальнокультурні, психолого-педагогічні і методичні знання, вміння, способи діяльності, посилити їх професійну спрямованість, забезпечити фундаментальність базової підготовки і формувати особистості майбутнього вчителя [13, 4].

Професійна компетентність вчителя початкових класів формується з перших днів навчання у педагогічному виші. Основною особливістю цього процесу, як зазначає Н. Олефіренко, є націленість навчального процесу на реалізацію освіти, що має випереджувальний характер, спрямованість на створення умов для професійного зростання й самовдосконалення, на формування умінь вчитися та самостійно приймати відповідальні рішення, на формування потреби у саморозвиткові, що потребує дотримання системності й науковості у підготовці майбутнього вчителя. Метою підготовки вчителя в теперішніх умовах стає не накопичення значного об'єму готових, систематизованих, науково доведених теоретичних положень, а розвиток особистості, навчання способів самостійного отримання нових знань. Сучасні умови потребують, щоб професійна підготовка майбутнього вчителя забезпечувала можливість його подальшого саморозвитку, сприяла формуванню здатності студента до самоосвіти й самовдосконалення. У зв'язку з цим важливими завданнями професійної підготовки майбутнього вчителя є не тільки засвоєння знань та умінь певної галузі знань, необхідних для професійної діяльності, а й оволодіння прийомами самостійного пошуку інформації, опанування нових технологій, вирішення невідомих раніше професійних завдань [12]. Одним із невідомих раніше освітніх завдань є досягнення мети навчання, розвитку і виховання у виші та початковій школі, зокрема національно-патріотичного, у нових реаліях культурно-історичного буття України, які означені поняттями «внутрішньо переміщена особа», «тимчасово окупована територія України», «збройна агресія Російської Федерації проти України», «гібридна війна», «неоголошена війна», «збройний конфлікт», «війна на сході України»

тощо [5; 6; 3]. Для реалізації завдань національно-патріотичного виховання молодших школярів в сучасних умовах вчителю необхідно володіти професійною компетентністю, яка передбачає наявність суспільних, психолого-педагогічних, предметних знань, прикладних умінь та навичок.

Особливою здатністю вчителя є вміння синтезувати матеріал, створювати та аналізувати педагогічні ситуації, педагогічні задачі, вибирати засоби взаємодії, висловлювати власні погляди, свої міркування, розуміння обговорюваної проблеми, застосовувати життєвий досвід молодшого школяра. Ці знання і вміння вчитель використовує у процесі спілкування не лише з учнями, але й колегами, а також поза професійними ситуаціями. Уміння вчителя мислити та діяти професійно охоплює набір професійних властивостей та особистісних якостей особистості педагога, що відповідають вимогам учительської професії; володіння необхідними засобами, що забезпечують не тільки педагогічний вплив на вихованця, але і взаємодію, співробітництво та співтворчість з ним, мобілізація інтелекту, волі, моральних зусиль, організаторського хисту та вмиле оперування засобами формування моральних, інтелектуальних та духовних засад у молодших школярів. Він повинен володіти широким арсеналом інтелектуальних, моральних та духовних засобів, що забезпечують педагогічний вплив на учня. До інтелектуальних засобів належать кмітливість, професійне спрямування сприйняття, пам'яті, мислення, уяви, прояв та розвиток творчих здібностей учня. До моральних – любов до дітей, віра в їх можливість та здібності, педагогічна справедливість, вимогливість, повага до вихованця – усе, що складає основу професійної етики вчителя. Духовні засоби – основа його загальної та педагогічної культури.

На думку Н. Нагорної, компетентнісний підхід ставить на перше місце не поінформованість студента, а вміння розв'язувати проблеми, що виникають у пізнавальній, технологічній і психічній діяльності, у сферах етичних, соціальних, правових, професійних, особистих взаємовідносин. З огляду на це, зазначений підхід передбачає такий вид змісту освіти, який не зводиться до знаннєво-орієнтованого компонента, а передбачає цілісний досвід вирішення життєвих проблем, виконання ключових функцій, соціальних ролей, компетенцій [11]. Таким чином, компетентнісний підхід визначає теоретико-методологічні орієнтири професійної підготовки вчителя, водночас, змістовий напрям у світлі вимог Концепції – підхід українознавчий. Українознавство як цілісна система знань про Україну в сучасних реаліях має стати основою для формування у майбутніх вчителів ціннісних орієнтацій, національного світогляду, патріотичних ідеалів.

Поєднання компетентнісного та українознавчого підходів визначають також шляхи і засоби професійної підготовки вчителя початкових класів у світлі вимог Концепції. Складність і важливість проблеми національно-патріотичного виховання в сучасних умовах визначає високі вимоги до професійної компетентності вчителя початкових класів, шляхів і засобів у процесі її формування в умовах вишу. У «Методичних рекомендаціях щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах» зазначено, що кожен навчальний заклад повинен стати осередком становлення громадянина-патріота України, готового брати на себе відповідальність, самовіддано розбудовувати країну як суверенну, незалежну, демократичну, правову, соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку, сприяти єдності української політичної нації та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві [10].

Нормативно-правові документи для забезпечення національно-патріотичного виховання визначають низку заходів для навчальних закладів різного рівня акредита-

ції, що окреслюють напрями і шляхи розвитку національно-патріотичного виховання в освітньому просторі України. Для реалізації цих заходів на змістовому рівні необхідно застосувати українознавчий підхід. Зокрема, згідно із Заходами щодо реалізації концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді, зміст і форми заходів національно-патріотичного виховання у вищій школі передбачає наступне: запровадити факультативний курс у ВНЗ: «Народна психологія», спрямований на вивчення звичаїв українського народу; створити студентські об'єднання за мистецькими вподобаннями – вишивка, пісенна творчість, кулінарія, гончарне мистецтво, хореографічна майстерність тощо і налагодити їх роботу; впровадити практику волонтерської роботи студентів ВНЗ у будинках сиріт, інтернатах (допомога в формуванні громадянської свідомості молоді, інтеграції у суспільство); надавати організаційну та матеріальну підтримку національно-патріотичним заходам органів студентського самоврядування; започаткувати студентські олімпіади з національно-патріотичної тематики; започаткувати конкурс курсових робіт та наукових публікацій студентів вищих навчальних закладів з національно-патріотичної тематики; проводити конкурси студентських есе на тему «Що для мене патріотизм і любов до Батьківщини?»[7]. Термін виконання цих планів та заходів визначений документом як «упродовж 2015 – 2016 років» та «постійно».

У Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка на факультеті початкової та мистецької освіти студенти вивчають цикл дисциплін, які сприяють формуванню компетентностей національно-патріотичного виховання учнів початкової школи. Так, під час вивчення дисципліни «Теорія національного виховання», студенти вивчають тему «Формування основ наукового і національного світогляду», розглядають змістове наповнення поняття «світогляд», вивчають форми і методи формування основ наукового світогляду в молодших школярів. Народний світогляд є системою поглядів, переконань, ідеалів, що становлять основу народної духовності. Студенти вивчають народний світогляд в ідейній, морально-етичній спадщині народу, його традиціях і звичаях, фольклорі, засвоюють характерні риси українського світогляду як відчуття органічної гармонійної єдності, при цьому визначають проблеми та шляхи подолання комплексу меншовартості як історично сформованої риси національної ментальності українців, виховання свідомого патріотизму в учнів початкових класів.

У процесі вивчення курсу «Історія педагогіки» студенти засвоюють спадщину української педагогічної традиції в персоналіях видатних українців, чий життєвий шлях є свідченням активного патріотизму в складних умовах культурно-історичного буття спільноти. Наукова, педагогічна діяльність Г. Сковороди, Т. Шевченка, К. Ушинського, П. Юркевича, В. Сухомлинського та низки інших заснована на ідеалах гуманізму, народності, поваги до особистості та нації. Саме тому під час вивчення курсу досягнення навчальної мети поєднано з виховною у світлі вимог Концепції.

Студенти факультету початкової та мистецької освіти університету беруть активну участь у поза аудиторних заходах. Зокрема, студентська ініціатива реалізована у проведенні зустрічей з воїнами АТО, у волонтерській діяльності, організації свят тощо. Н. Бібік наголошує на необхідності переходу в навчанні «з процесу на результат в діяльнісному вимірі, забезпечення спроможності випускника відповідати новим запитам ринку, мати відповідний потенціал для практичного розв'язання життєвих проблем, пошуку свого «Я» у професії» [1, 47]. Все це спонукає майбутніх учителів початкової школи до формування власного «Я», ототожнення себе з землею, на якій народилися та проживають, до пошанування традицій та звичаїв українського народу та народів світу.

Варто пам'ятати, що професійна теоретична компетентність *студента* педагогічного вишу трансформується у професійну досвідну компетентність *вчителя* початкових класів, а відтак – у національно-патріотичну компетентність *молодшого школяра*. Цей взаємозв'язок визначений Концепцією. Національно-патріотичне виховання дітей та молоді, як зазначено в Концепції, – це комплексна системна і цілеспрямована діяльність органів державної влади, громадських організацій, сім'ї, освітніх закладів, інших соціальних інститутів щодо формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави. Найважливішим пріоритетом національно-патріотичного виховання є формування ціннісного ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації [9].

У Державному стандарті зазначено, що компетентнісний підхід – спрямованість навчально-виховного процесу на досягнення результатів, якими є ієрархічно-підпорядковані компетентності учнів – ключова, загальнопредметна і предметна [4]. Ідеї національно-патріотичного виховання присутні на усіх рівнях визначених компетентностей молодшого школяра.

Розвиток патріотичної свідомості особистості, за О. Вишневським, відбувається як шлях від етнічного до державницького патріотизму, коли поняття «національного» виходить за межі етнічності та сягає рівня державності [14, 115–116]. Національно-патріотичне виховання молодшого школяра здійснюється, насамперед, у процесі навчання, де в учнів закладається фундамент глибоких знань, формується світогляд, національна самосвідомість. Уже в молодших класах учні усвідомлюють такі поняття, як «Батьківщина», «подвиг», «патріот», вчать шанувати землю батьків, вивчають свій родовід. Молодші школярі засвоюють беззаперечну істину, що кожен має свою велику і малу Батьківщину, поважає традиції чужі і дотримується традицій своєї нації, які утверджують загальні для усіх людей цінності та ідеали [8].

Висновки. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи на засадах компетентнісного підходу у світлі вимог Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді вимагає забезпечення досконалих умов професійної підготовки. Для реалізації запланованих заходів та настанов методичних рекомендацій Концепції необхідно посилити українознавчий аспект змістової лінії навчально-виховного процесу педагогічного вишу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Н. М. Бібік // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. – К. : К.І.С., 2004. – С. 47–52.
2. Бібік Н. Компетентність у навчанні / Н. Бібік // Енциклопедія освіти // Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с. – С. 408–409.
3. Війна на сході України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki>.
4. Державний стандарт початкової середньої освіти // Постанова КМУ № 462 від 20.04.11 року // [Інтернет ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Ser_ospv/17911/
5. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (Відомості Верховної Ради, 2015, № 1, ст.1.)

6. Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» (Відомості Верховної Ради, 2014, № , ст.892).

7. Заходи щодо реалізації концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді. Додатки до наказу МОНУ від 16 червня 2015 року № 641. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: mon.gov.ua/content/

8. Калита Н. І. Розвиток системи національно-патріотичного виховання у сучасній початковій школі: постановка проблеми // Молодь і ринок. – № 6(137) червень 2016. – С. 71–76.

9. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16 черв. 2015 р. № 641 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/4068>.

10. Методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах: Додаток до Наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mon.gov.ua/content/

11. Нагорна Н. В. Формування у студентів понять компетентності й компетенції [текст] / Н. В. Нагорна // Виховання і культура. – 2007. – № 1–2 (11–12). – С. 266–268.

12. Олєфіренко Н. Особливості підготовки сучасного вчителя початкової школи / Н. Олєфіренко // III Міжнародна Інтернет-конференція «Проблеми професійного становлення майбутнього фахівця в умовах інтеграції до європейського освітнього простору». – Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 21–22 травня 2015 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kspu.kr.ua/ua/ntmd/konferentsiy/3-mizhnarodna-internet-konferentsiia-2015/sektsiia-4/3587>.

13. Савченко О. Я. Удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів / О. Я Савченко // Початкова школа. – 2001. – № 7. – С. 1–4.

14. Теоретичні основи педагогіки: курс лекцій. Підручник для студентів / Під ред. О. Вишневського. – Дрогобич : Відродження, 2001. – 268 с.

15. Химинець В. Компетентнісний підхід до професійного розвитку вчителя [текст] / В. Химинець // Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakinpgo.org.ua/2010-01-18-13-44-15/233-2010-08-25-07-10-49>.

REFERENCES

1. Bibik N. M. Kompetentnisnyi pidkhd: refleksyvnny analiz zastosuvannia / N. M. Bibik // Kompetentnisnyi pidkhd u suchasni osviti: svitovyi dosvid ta ukraïnski perspektivy. – K.: K.I.S., 2004. – S. 47–52.

2. Bibik N. Kompetentnist u navchanni / N. Bibik// Entsyklopediia osvity // Akad. ped. nauk Ukrainy; holovnyi red. V. H. Kremen. – K.: Yurinkom Inter, 2008. – 1040 s. – S. 408 – 409.

3. Viina na skhodi Ukrainy. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

4. Derzhavnyi standart pochatkovoï serednoi osvity //Postanova KМУ № 462 vid 20.04.11 roku // [Internet resurs]. -Rezhym dostupu: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/17911/

5. Zakon Ukrainy «Pro zabezpechennia prav i svobod vnutrishno peremishchenykh osib» (Vidomosti Verkhovnoi Rady, 2015, № 1, st.1.)

6. Zakon Ukrainy «Pro zabezpechennia prav i svobod hromadian ta pravovyi rezhym na tymchasovo okupovaniï terytorii Ukrainy» (Vidomosti Verkhovnoi Rady, 2014, № , st.892).

7. Zakhody shchodo realizatsii kontseptsii natsionalno-patriotychnoho vykhovannia ditei i molodi. Dodatky do nakazu MONU vid 16 chervnia 2015 roku № 641. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: mon.gov.ua/content/

8. Kalyta N. I. Rozvytok systemy natsionalno-patriotychnoho vykhovannia u suchasniï pochatkovii shkoli: postanovka problemy // Molod i rynok. – № 6(137) cherven 2016. – S. 71–76.

9. Kontseptsiia natsionalno-patriotychnoho vykhovannia ditei ta molodi. Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 16 cherv. 2015 r. № 641 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/4068>.

10. Metodichni rekomendatsii shchodo natsionalno-patriotichnoho vykhovannia u zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh: Dodatok do Nakazu Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 16.06.2015 r. № 641. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: www.mon.gov.ua/content.

11. Nahorna N. V. Formuvannia u studentiv poniat kompetentnosti y kompetensii [tekst] / N. V. Nahorna // Vychovannia i kultura. – 2007. – № 1–2 (11–12). – S. 266–268.

12. Olefirenko N. Osoblyvosti pidhotovky suchasnoho vchytelia pochatkovoї shkoly / N. Olefirenko // III Mizhnarodna Internet-konferentsiia «Problemy profesiinoho stanovlennia maibutnoho fakhivtsia v umovakh intehratsii do yevropeiskoho osvitnoho prostoru». – Kirovohradskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Volodymyra Vynnychenka, 21–22 travnia 2015 roku. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.kspu.kr.ua/ua/ntmd/konferentsiy/3-mizhnarodna-internet-konferentsiia-2015/sektsiia-4/3587>.

13. Savchenko O. Ya. Udoskonalennia profesiinoy pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv / O. Ya Savchenko // Pochatkova shkola. – 2001. – № 7. – S. 1–4.

14. Teoretychni osnovy pedahohiky: kurs leksii. Pidruchnyk dlia studentiv / Pid red. O. Vyshnevs'koho. – Drohobych : Vidrodzhennia, 2001. – 268 s.

15. Khymynets V. Kompetentnisnyi pidkhid do profesiinoho rozvytku vchytelia [tekst] / V. Khymynets // Zakarpatskyi instytut pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakinppo.org.ua/2010-01-18-13-44-15/233-2010-08-25-07-10-49>.

Статтю подано до редакції 21.09.2017 р.